

GAUTENG DEPARTMENT OF EDUCATION

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION

POSSIBLE ANSWERS FOR : XITSONGA XA RIRIMI RO SUNGULA
 NHLAWULO WA LE HENHLA
 (Papila ra Vunharhu)

XIYENGE XA A**XIVUTISO XA 1****SWITSALWANA**

Eka swivutiso swa 1.1 – 1.3, timakisi ti ta aviwa hi ndlela leyi:

Vundzeni	=	20 (Vonani Xitandzhaku)
Ririmi na xitayili	=	15 (Vonani Xitandzhaku)
Xivumbeko	=	<u>05</u> (nhloko-mhaka = 2, + tipharagirafu = 3)
NTSENGO	=	<u>40</u>

XIYENGE XA B**XIVUTISO XA 2****MAPAPILA**

Eka swivutiso swa 2.1 na 2.2, timakisi ti ta aviwa hi ndlela leyi:

		Ra bindzu	Ra xikaya
Vundzeni	=	09	10
Ririmi na xitayili	=	06	07
Xivumbeko	=	<u>05</u>	<u>03</u>
NTSENGO	=	20	20

Eka swivutiso swa 2.3 na 2.4, timakisi ti ta aviwa hi ndlela leyi:

Timinete (timinetse) / memorandamu:

Vundzeni	=	10
Ririmi na xitayili	=	07
Xivumbeko	=	<u>03</u>
NTSENGO	=	<u>20</u>

Vonani swibumabumelo eka switandzhaku.

Eka swivutiso swa 2.5 na 2.6, timakisi ti ta aviwa hi ndlela leyi:

Mahungu (messages) / 'Obituary' / 'C.V.':

Vundzeni	=	05
Ririmi na xitayili	=	03
Xivumbeko	=	<u>02</u>
NTSENGO	=	<u>20</u>

Vonani swibumabumelo eka switandzhaku.

Xivumbeko xa papila ra bindzu na xa papila ra xikaya swa hambana, xik.

Bindzu		Xikaya		
	1 Mathye Street Saulsville 0125 02 Sunguti 2003	(2)	1 Mathye Street Saulsville 0125 02 Sunguti 2003	(2)
Murejisitara Technicon RSA P.O. Box 201 PRETORIA 0001		(2)	Eka Hobyani	(1)
Muchaviseki XIKOMBELO		(1)		
	NTSENGO =	05	NTSENGO =	03

Maavelo ya timakisi na swibumabumelo eka swiyenge leswin'wana swa papila swi kombiwile eka switandzhaku leswi nga ta landzela.

Eka xivutiso xa 2.5, timakisi ti aviwa hi ndlela leyi:

Vundzeni	=	05
Ririmi na xitayili	=	03
Xivumbeko	=	<u>02</u>
NTSENGO	=	<u>10</u>

Vadyondzisi (vamaki/vakoreketi) va nga nyumi ku nyika mukamberiwa timakisi hinkwato $\left(\frac{40}{40}, \frac{20}{20}, \frac{10}{10} \right)$ loko a tsarile leswi faneleke. Lexi xi chavisaka i ku nyika mukamberiwa 0 $\left(\frac{40}{40}, \frac{20}{20}, \frac{10}{10} \right)$ (zero).

XIYENGE XA C**XIVUTISO XA 3**

- 3.1
- 3.1.1 Xivulavulelo. (2)
- 3.1.2 Ku rhandza un'wana u venga un'wana. (3)
- 3.1.3 Matanato; Murhandziwana; Petani; Xihangalasi. (4)
- 3.1.4 Xihangalasi. (1)
- 3.1.5 A a lava leswaku na yena a nyikiwa mpfumelelo wo pfa a xavisa ebuchareni. (4)
- 3.1.6 Petani. (1)
- 3.1.7 Jiza; Zwakala; Nghamthi; Mkhwayi. (4)
- 3.1.8 Petani u tsandzekile ku boha tibiriki ta Skyline ivi a ya nghena ehansi ka bazi hi movha. U vavisekile kambe a nga fanga hi nkarhi wa nghozi, kasi vanghana va yena vona va fele kwalaho. Yena u vuye a fa loko a ta va a vulavurile na tata wakwe. (7)
- 3.1.9 Xik. Ku yingisela swileriso swa vatswari no nghena xikolo swa pfuna. Dyondzo leyi ndzi yi kuma eka Murhandziwani. (4)
- [30]

KUMBE

- 3.2 Mbitsini u yingisele mana wakwe Roseline (2) loko a ku u fanele ku lulanisa swinwana hi le tlhelo, a vula ku yiva mali ya khomela. U rivele ukoka wa rukati bya yena. (2) Mbitsini u pfumerile a hamba a veka R100 eka xibukwana xa le bangi lexi a xi tiviwa hi yena na mana wa yena. (2) U tlhele a engetela mali yi suka eka R100 yi ya eka R130. (2) Mali yi ye emahlweni no tumbetiwa. Roseline u vule ni leswaku a swi tikomba wange khomela a a lava ku tshikana na Mbitsini. (2) Xibukwana xi ye xi nona khomela yena a ya a ri karhi a ondza. Mnholo wa khomela loko wu tlakusiwa, ni mali leyi a yi tlakuka. (2) Loko khomela a vutisa hii timhaka ta timali, Mbitsini a tshana a ri ni tinhlamulo.(2) Siku leri khomela a nga sala a ri yexe u ve ni xivundza kutani a languta tibuku.(2) U tlo loko a koka yinwana ya tibuku o Mangana ni xibukwana xa le bankini. Lexi a xi ri ni mali yo ringana R4 708,79. (2) Khomela u xi vekile kutani a endla kungu ro humesa mali leyi. (2) Mbitsini u pfumerile ku sayina maphepha yo lombha mali leyi a yi laviwa hi khomela. (2) Mbitsini u jahe ku kuma mali leyi a nga tivi leswaku Khomela a a endle kungu ro humesa mali leyi yena a hamba a yi veka. (2) Ku re ni ku holova lokukulu exikarhi ka lavambirhi Mbitsini u tikarihisile a lariwa a ya eka mana wa yena Roseline. (2) Khemela a landzile Mbitsini kambe Roseline u arile. Siku leri tlhandlameke Mbitsini na Roseline va rhwalanile va ya ebankini. (2) Kambe a va kotanga ku humesa mali hikwa khomela a fanele ku sayina. (2) Loko va vuya va holovile Roseline a vula leswaku yena u tsandzeke ku veleka. A a veleke phuphula ra n'wanaro xiseteriwa hi vavanuna. (2)
- [30]

KUMBE

3.3

- 3.3.1 A ku na mutshuli wa mintsheketo. (2)
- 3.3.2 Ku va hungata / dyondzisa / tshinya. 2x2=(4)
- 3.3.3 Nimadyambu hi nkarhi wa maxuxo. (4)
- 3.3.4 Hikuva va va va ri eku tengeni ka milandzu ehubyeni. (4)
- 3.3.5 "Swo na swi pfuketana"; "Khale swinene"; "Khale ka makwangala". 3x2=(6)
- 3.3.6 Leswaku tata wa yena u ta guvuka xikosi. (3)
- 3.3.7 Hi swinsin'wana leswi pfaka swi yimbeleriwa. (3)
- 3.3.8 (a) "Pthu choyoyo";
(b) "Xa mina i" 2x2=(4)
[30]

KUMBE

3.4

- 3.4.1 Tata wa Khuxani u dlele Khuxani, a tlhela a dlaya mana wa Khuxani eka siku leri nga landzela. Ndzi dyondze leswaku ku ka munhu a nga yingisi swileriso swa dlayisa. (8)
- 3.4.2 Wanuna u lerisile nsati wa yena a ku u ya vhaka eka vansati wa yena. Evukon'wanini va fike va n'wi longela nenge wa nyarhi leswaku yi va mbuva ya yena. Wanuna loyi a nga ha fikanga na yona nyama emutini wa yena, u yi tsemelerile a endla mintonga a tithandhela exisutini. Leyi yi nga sala a yi tumbeta emirhini. A a hamba a tsema ntonga exisutini a oxa a tlhela a byela nsati wa yena leswaku eka va nsati wa yena va dya nyama ya swisuti kasi wa hamba. Loko wansati loyi a ya vutisa eka rikwavo, a kuma leswaku nuna wa yena a a hamba, o ka a nga tshembekanga. Ivi vukati byi fa. (12)
- 3.4.3 'Varindzi va tinxakwari'. Vana a va rhumiwile hi tata wa vona leswaku va ya rindza tinxakwari leswaku ti nga dyi hi timfenhe. Hikokwalaho ko karhala hi ku tlanga na vana van'wana, vana vo khoma hi vurhongo kutani timfenhe ti dya tinxakwari. Tata wa vana lava u va bile kutani a teka lowa xisati a n'wi hoxa esakeni. N'wana loyi a a hamba a yimbelela loko tata wa yena a ba saka. Wanuna u endle tano na le vukon'wanini bya yena, kutani va le vukon'wanini va nyiketela wanuna loyi byala a kala a dakiwa. Va humesile n'wana esakeni ivi va hoxetela tinyoka ni swipame leswi nga heta swi dlele wanuna loyi. (10)
(30)
[30]

NTSENGO: 120

END